

A VERS SZÉP ÉS IGAZ...FORDÍTÁS? RÁADÁSUL OROSZBÓL?

К. СИМОНОВ

Старая солдатская

Как служил солдат
Службу ратную,
Службу ратную,
Службу трудную.
Двадцать лет служил,
Да еще пять лет,
Генерал-аншеф
Ему отпуск дал.

Как пришел солдат
Во родимый дом,
Вся-то грудь в крестях,
Сам седой как лунь.
На крыльце стоит
Молода жена-
Двадцати годов
Словно не было.

Ни морщинки нет
На щеках ее,
Ни седины нет
В косах девичьих.
Посмотрел солдат
На жену свою,
И сказал солдат
Слово горькое:

Видно, ты жена
Хорошо жила,
Хорошо жила
Не состарилась.
А в ответ с крыльца
Говорит она
Говорит сама
Горько плачет вся.

Не жена твоя
Я законная,
А я дочь твоя,
Дочь сиротская.
А жена твоя
Пятый год лежит
Во сырой земле,
Под березенькой.

Как вошел в избу,
Сел за стол солдат,
Зелена вина
Приказал подать.
Пьет вино солдат,
По щекам его
То ль вино течет,
То ли слезеньки.

1943

Konsztantyin Szimonov

Egy régi katonadal

Jó hűsz esztendő,
Rá öt ráadás,
Kaszárnyák priccsén,
Harcterek fűvén.
Véget ért ez is,
Hazajuthatott:
A vén, ősz baka
Obsitot kapott.

A vén, ősz baka
Hazájába tér,
Szülőházába
Otthonába ér.
Kiskapu előtt,
Úgy, mint valaha:
Vár a feleség:
Pünkösdi rózsá.

Szép piros arcát
Ráncok nem szántják,
Derek nem lepik
Fényes szög haját.
Ránéz szomorún
A vén, ősz baka,
Szíve elszorul,
Szája kimondja:

Lám csak, feleség,
Te jól megvoltál,
Vidáman éltél,
Nem szomorkodtál.
Szép lány szeméből
Kicsordul a könny,
A könny kicsordul,
Szóval így köszön:

Nem feleséged,
Nem szép hitvesed:
Lányod vagyok én,
Árvád vagyok én!
A te asszonyod
Őt esztendeje
Mély sírban pihen
Hűs nyírfák alatt.

Szobájába lép
A vén, ősz baka,
Asztalán a bor
Szép zöld pohárba.
Deres bajszáról
Borcsepp lecsordul,
Száz csepp lecsordul,
Sűrű könnye hull.

Fordította: Földesi Ferenc

Barátainknak és barátainknak gyakran mondogatom, hogy harcot indítok a manapság sokakban égő russzofóbia ellen. Most kapóra jött a *Vásárhelyi Látóhatár* szerkesztőinek bölcs elhatározása: fordításokat fognak megjelentetni, bilingvis formában.

Jó két decenniummal ezelőtt adtam balgán - a fejemet ennek a Szimonov-versnek a lefordítására. Fordítás ez, hiszen emlékezhetünk Weöres Sándornak a versfordításról írt weöresi definíciójára:

„Az, mégsem az:
Festményekről színes fametszetek,
Sok hangszer, ének, egyetlen sipon,
Az, mégsem az: szélfűjt árnyéka csak.”

A „*Sztárika szoldátszkaja*”-t dal formájában ismertük meg, a gitáros dalos pacsirta, Zsánna Bicsévszkaja előadásában. A hanglemezt D.R. hozta Moszkvából.

Bizonytalán sokan emlékeznek még a bajszos, nem orosz, inkább kaukázusi fizimiskájú Szimonovra. A *Várj reám*-ra, amit sokan oroszul is megtanultak, sőt el is tudják dúdolni, bár Darvas Iván sanszonos bűgásával versenyezni hiú ábránd.

Konsztantyin Mihajlovics Szimonov (1915-1979) bármilyen kacskaringós cursum curravit is, sejtjeiben és élettapasztalataiban is katonaköltő, -író volt. Apja, akinek eszmélése előtt már elveszített, a cári hadsereg vezérezredese volt. Az anyja az ősi Obolenszkij katonanemesi család lánya. A nevelőapja katonaiskolai tanár. Ő maga 19 évesen első verseskötet, de még Sztálin-hű. Megússza hát a tömeges mérsárlásokat, a GuLag-ot, sőt, mázsaszám kapja a díjakat, orgyeneket és medálokat. Ám! Hitt ugyan a hihetetlenben, de katonatársait sosem árulta el. Haditudósítóként végig ott volt a frontokon, Berlinig. A lövészárkok katonái a *Várj reám*-ot a zubonyzsebükben hordták, a kedvesük fotója mellett.

Rejtély, hogy ezt a „*Régi katonadal*”-t miért épp a győzelmes sztalingrádi fordulat évében írta meg. Talán arra emlékezett/ emlékeztetett, hogy végzettségűn kegyetlen az orosz katonák élete. Jusson eszünkbe Lev Tolsztoj *Bál után* című elbeszélése! I. Miklós cár, a Paszkievicz muszkáit (Ferenc József kérésére!) ránk küldő „Botos Miklós” korában a „vétkes” katonát, puskavesszővel, a bajtársaival verették halálra. Sztálin elvtárs, a „Sztálini Gényusz” a rohamkor megfutatókat a zárószóval lövette le.

Ezt akarta-e versbe önteni Szimonov? Talán ő sem tudta. Akkor mi mért okoskodunk? A vers szép és igaz /beautiful and true/. Nem ez a lényeg?

Földesi Ferenc